

Дем'янчук С.Я.,

Дем'янчук А.С.

Рівненський економіко-гума-
нітарний інститутПІДГОТОВКА УЧНІВ СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ ДО ПРАЦІ В УМОВАХ
ПЕРЕХОДУ ДО РИНКОВИХ ВІДНОСИН

В умовах переходу до ринкових відносин роль сільської школи в підготовці її вихованців до праці дуже велика. Саме без школи наша незалежна держава не зможе подолати перешкоди в здійсненні економічної реформи, яка охопила всі сфери нашого суспільства. Тому школа України повинна давати своїм вихованцям таку освіту, яка б дозволила їм випускникам реально працювати в нових економічних структурах, які виникають в умовах ринку. Завдання це не просте. А вже в останні роки значно знизилась соціальна та економічна ефективність процесу освіти до питання трудової підготовки школярів.

Як показують дослідження цієї дуже актуальної проблеми в педагогіці, ринкові відносини дуже повільно входять в школу. В 1991-1996 рр. в ряді шкіл Рівненської, Волинської, та Житомирської областей було проведено анкетування серед 58 старшокласників. На питання: "Як ви розумієте питання ринку в школі?" біля 67% не зуміли зовсім відповісти. З тих, що відповідали дуже велика частина (93%) на перший план висунули питання створення законів про ринкові відносини, які дозволили б людям "Робити гроші". Більше 3% опитаних дали вірну відповідь про саме поняття "ринку". На питання "До чого ви кдете від ринкових відносин?" 93% опитаних відповіли, що кдуть підвищення пін, 3% опитаних підтвердили думку про те, що кдуть підвищення виробництва товарів і лише 4% опитаних школярів вказали, що кдуть позитивних змін в житті народу.

На інші питання анкети старшокласники не зуміли обґрунтувати свою участь в ринкових відносинах, на необхідну чесність, ціловитість, моральність, доброту, ділові контакти, економічну грамотність та інші якості, притаманні молодій людині в ринковому суспільстві. На основі цих даних можна зробити висновок про те, що національній школі України потрібно ще дуже багато доробити, щоб успішно здійснити трудову підготовку школярів в період переходу до ринкових відносин. Тут потрібні чіткі стандарти, які визначали б обов'язковий мінімум трудової підготовки учнів сільської школи, на основі яких кожний випускник міг визначити своє майбутнє в суспільстві.

Аналіз роботи багатьох сільських шкіл України до трудової підго-

товки учнів показує, що окремі школи зробили перші кроки на шляху до ринкових відносин. Учні бажають мати гроші і розпоряджатися ними, як забачився в цей складний для нашого народу час. Основи менеджменту і маркетингу, різні види побутової і виробничої продукції, шкільні фірми і акції, робота школярів на комп'ютері за ринку збуту, боротьбу учнів за нижчу собівартість продукції, високі прибутки в учнівських виробничих бригадах та шкільних навчальних майстернях, самокупних учбових підприємствах, кооперативах, асоціаціях, спільних підприємствах із зарубіжними фірмами — далеко не повний перелік цих основних напрямків трудової підготовки сільських школярів в умовах ринкових відносин сучасної національної школи України. Становлення особистості старшокласника відбувається в умовах різносторонньої фізичної і розумової діяльності. Часто цей процес супроводжується внутрішньою боротьбою, коли перемінно наступать радість і прикрість, велике піднесення і занепад сил, байдужість і втома, збурення інтересу і легковажність і т.д. Трудною, як і завжди, за цих обставин, можуть значно ослабити організм учня, знизити нервовий тонус, спричинити втрату інтересу до життя. Тому потрібно активізувати діяльність кожного учня, щоб змінити або посилити напрям життя. Тому велике значення має заохочення до праці школярів, особливо в учнівських бригадах.

У практиці цих шкільних об'єднань Рівненської та Житомирської областей склалися такі форми заохочення: заохочення члена бригади перед колективом, подяка, вітання дирекції школи, фотографування; заохочення до книги пошани школи, грошова премія, путівка до табору відпочинку тощо.

Досвід роботи національної школи України показує, що багато старшокласників виявилися до праці в умовах ринкових відносин психологічно не готовими. Давалася знайома система виховання особистості, котра скоріше всього пристосовувалася до обставин, ніж учила їх змінювати і вдосконалювати досягнуте. Вона майже не вчила їх боротися з несправедливістю, життєвими труднощами, не готувала учня психологічно до праці на користь народу, до трудової діяльності. А це все привело до того, що значна частина учнівської молоді після закінчення школи нехтує працею.